

КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

- ✓ Історія (Історія України, Всесвітня історія)
- ✓ Основи правознавства

ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІСТОРІЇ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

При оцінюванні навчальних досягнень з історії враховується:

- ✓ рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- ✓ рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- ✓ рівень оволодіння практичними вміннями й навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення учня до історичної події, явища, діяча.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Учень (учениця) називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, давати стисло характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою вчителя наочними та текстовими джерелами історичної інформації

Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти
Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді учнів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ПРАВОЗНАВСТВА У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Під час оцінювання навчальних досягнень із правознавства враховується:

- ✓ рівень оволодіння знаннями про систему об'єктивно існуючих державно-правових реалій;
- ✓ рівень умінь аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами, юридичною літературою;
- ✓ рівень сформованості навичок діяти згідно з нормами права в конкретних життєвих ситуаціях.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) усно в загальних рисах відтворює один-два юридичні терміни окремої теми
	2	Учень (учениця) на рівні «так-ні» усно відтворює кілька термінів, вибирає правильний варіант відповіді із двох запропонованих
	3	Учень (учениця) одним простим реченням передає зміст частини теми, знаходить відповідь на закрите запитання в тексті підручника
Середній	4	Учень (учениця) відповідає на окреме запитання за допомогою вчителя, репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним-двома простими реченнями, формулює визначення юридичного поняття
	5	Учень (учениця) відтворює окрему частину основного змісту навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя, визначає одну-дві окремі ознаки правових понять
	6	Учень (учениця) у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі юридичні терміни, аналізує прості юридичні ситуації, розв'язує тестові завдання першого рівня; може користуватися за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка) окремими положеннями нормативних актів
Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, уміє дати визначення понять, аналізує зміст правових документів за простим планом, розв'язує елементарні юридичні задачі за допомогою вчителя, знаходить окремі правові норми в тексті нормативних актів

	8	Учень (учениця) в основному володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією; може співставляти, узагальнювати інформацію за допомогою учителя; складати прості таблиці, схеми, аналізувати положення нормативно-правового акта за допомогою вчителя
	9	Учень (учениця) оперує вивченим матеріалом на рівні теми, може самостійно його відтворювати, аналізувати положення нормативно-правових актів, підтверджувати одним-двома аргументами висловлене ним судження про правове явище; самостійно розв'язувати юридичні задачі середнього рівня складності
Високий	10	Учень (учениця) вільно викладає правові питання, застосовуючи необхідну юридичну термінологію; уміє вирішувати за допомогою вчителя тестові завдання вищого рівня; самостійно складати таблиці, структурно-логічні схеми з правових питань, аналізувати правові ситуації, дати відгук (рецензію) на відповідь іншого учня
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно висловлювати власні судження та аргументує їх, самостійно користується окремими джерелами права; може підготувати повідомлення з юридичної тематики; самостійно вирішує тестові завдання вищого рівня та певні правові ситуації, може використовувати інформацію з додаткової літератури (використання додаткової літератури не є обов'язковою вимогою)
	12	Учень (учениця) ґрунтовно викладає правові питання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, уміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння у практичній урочній діяльності (участь у дискусіях, засіданнях «круглих столів» тощо); може самостійно вирішувати юридичні задачі, застосовуючи правові знання

КЛАСИФІКАЦІЯ ОСНОВНИХ ІСТОРИКО-ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ		
	Класифікація	Зміст предметних компетентностей
1	ХРОНОЛОГІЧНА	<i>передбачає вміння учнів орієнтуватися в історичному часі:</i> ✓ розглядати суспільні явища в розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу; ✓ співвідносити історичні події, явища із періодами (епохами); ✓ орієнтуватися в науковій періодизації історії; ✓ використовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу
2	ПРОСТОРОВА	<i>передбачає вміння учнів орієнтуватися в історичному просторі:</i> ✓ співвідносити розвиток історичних явищ і процесів із географічним положенням країн та природними умовами; ✓ користуючись картою, пояснювати причини і наслідки історичних подій чи процесів вітчизняної та всесвітньої історії, основні тенденції розвитку міжнародних відносин; ✓ на основі аналізу карти, характеризувати регіональні особливості та геополітичні чинники розвитку країн
3	ІНФОРМАЦІЙНА	<i>передбачає вміння учнів працювати з джерелами історичної інформації:</i> ✓ користуватися довідковою літературою, Інтернетом тощо для самостійного пошуку інформації; ✓ систематизувати історичну інформацію, складаючи таблиці, схеми, різні типи планів; ✓ самостійно інтерпретувати зміст історичних джерел та відображених історичних фактів, подій, явищ; ✓ виявляти різні точки зору, визнавати і сприймати таку різноманітність; ✓ критично аналізувати, порівнювати та оцінювати історичні джерела, виявляти тенденційну інформацію й пояснювати її необ'єктивність
4	ЛОГІЧНА	<i>передбачає вміння учнів аналізувати й пояснювати історичні факти, формулювати теоретичні поняття, положення, концепції тощо:</i> ✓ аналізувати, синтезувати й узагальнювати історичну інформацію; ✓ використовувати наукову термінологію; ✓ всебічно характеризувати історичні постаті, розкривати внутрішні мотиви дій, наслідків та значення історичних подій і явищ; ✓ проводити нескладні дослідження, проектні роботи
5	МОВЛЕННЄВА	<i>передбачає вміння учнів будувати усні та письмові висловлювання щодо історичних фактів, подій, явищ, постатей та історичної теорії:</i> ✓ реконструювати образи минулого у словесній формі у вигляді опису, оповідання, образної характеристики; ✓ викладати історичні поняття, зв'язки і тенденції історичного розвитку застосовуючи пояснення, доведення, міркування, узагальнюючу характеристику
6	АКСІОЛОГІЧНА	<i>передбачає вміння учнів формулювати оцінки і версії історичного руху й розвитку:</i> ✓ пояснювати, порівнювати, оцінювати й узагальнювати факти та діяльність історичних осіб, спираючись на здобути знання, власну систему цінностей із позиції загальнолюдських та національних цінностей; ✓ визначати власну позицію щодо суперечливих чи проблемних питань історії; ✓ виявляти суперечності в позиціях, інтересах, потребах соціальних груп і окремих осіб та їх роль в історичному процесі, тенденції і напрями історичного розвитку; ✓ оцінювати різні версії й думки про минулі історичні події, визнаючи, що деякі джерела можуть бути необ'єктивними

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії
за перевірку знань за тему**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Учень (учениця) називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями може розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, давати стисло характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою вчителя наочними та текстовими джерелами історичної інформації
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти
Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді учнів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює їх.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії,
основ правознавства та інтегрованого курсу «Громадянська освіта»
за виконання комплексного тесту

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА КОМПЛЕКСНОГО ТЕСТУ

I рівень (початковий)

Тестові завдання з однією правильною відповіддю (по 0,5 бала; всього 3 бали)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

II рівень (середній)

Тести на встановлення правильної відповідності, хронологічної послідовності або тести з множинним вибором правильних відповідей (оцінювання: по 1 балу чи 1,5 балів; всього 3 бали)

- 1
  - 2
  - 3
- Або
- 1
  - 2

III рівень (достатній)

Визначення термінів та понять, характеристика історичних постатей, заповнення таблиці чи схеми, тощо (на вибір вчителя) (оцінювання: від 0,5 балів до 3 балів; всього 3 бали)

IV рівень (високий)

Завдання творчого чи аналітичного характеру завдання (есе, твір-мініатюра, репортаж, робота з джерелами тощо) (оцінювання: від 0,5 балів до 3 балів; всього 3 бали)

Оцінювання тестових завдань здійснюється за системою оцінювання тестових завдань зовнішнього незалежного оцінювання

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії
за виконання домашніх завдань**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Учень (учениця) називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, давати стисло характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою вчителя наочними та текстовими джерелами історичної інформації
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти
Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді учнів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
з історії, основ правознавства
за вміння відтворити зміст опрацьованої теми (частини теми)

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень/учениця відтворює фактичний зміст теми (частини теми) не пов'язаними між собою реченнями та припускається численних помилок.
	2	Учень/учениця відтворює не пов'язані між собою фрагменти змісту теми, припускається численних помилок.
	3	Учень/учениця відтворює менше половини змісту теми, його переказ характеризується непослідовністю, пропуском фрагментів, важливих для цілісного розуміння змісту, наявністю багатьох помилок.
Середній	4	Учень/учениця недостатньо зв'язно відтворює більшу частину фактичного змісту теми (частини теми). Порушує послідовність викладу, припускаючись помилок.
	5	Учень/учениця зв'язно, але недостатньо повно, відтворює фактичний зміст теми (частини теми). Почасти порушує послідовність викладу та припускається помилок.
	6	Учень/учениця відтворює зміст теми зв'язно, загалом повно, послідовно, хоч не завжди розрізняє основну й другорядну інформацію. Виявляє нестійкі вміння виділяти найголовніше у темі (частини теми), та почасти припускається помилок.
Достатній	7	Учень/учениця відтворює зміст теми (частини теми) зв'язно, достатньо повно, послідовно, з елементами аргументації поведінки, вчинків персонажів та припускається окремих помилок
	8	Учень/учениця загалом самостійно, зв'язно, логічно, послідовно відтворює зміст теми (частини теми). Використовує у мовленні авторські засоби художньої виразності, почасти невдало замінюючи їх власними. Є поодинокі помилки.
	9	Учень/учениця самостійно, зв'язно, послідовно, повно відтворює зміст теми (частини теми). Загалом вдало використовує у мовленні авторські засоби художньої виразності та припускається поодиноких помилок.
Високий	10	Учень/учениця самостійно, зв'язно, логічно, повно відтворює зміст теми (частини теми), акцентуючи увагу на головному.
	11	Учень/учениця самостійно, зв'язно, логічно, повно відтворює зміст теми (частини теми), виділяючи головне. Під час відтворення теми володіє доказовою джерельною базою.
	12	Учень/учениця самостійно відтворює зміст теми (частини теми), виділяючи головне та узагальнюючи зміст опрацьованого. Використовує доказову базу, узагальнює тематичний матеріал.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії
за роботу з історичним документом**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) може відтворити даний документ у вигляді читання.
	2	Учень (учениця) вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні».
	3	Учень (учениця) може впізнати за описом у документі історичну подію чи постать.
Середній	4	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповідає про історичну подію чи постать.
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя аналізує основний зміст документу, називає основні дати і події з документу.
	6	Учень (учениця) самостійно давати стислу характеристику історичному документу, з'ясовує походження документу та його автора.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно характеризує інформацію документу, пояснює документ за змістом і формою.
	8	Учень (учениця) дає правильне визначення історичних понять або явищ в поданому документі, аналізує описані історичні факти.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ.
Високий	10	Учень (учениця) виявляє розуміння історичних процесів, зазначених у документі; робить аргументовані висновки, спираючись на широкую джерельну базу; самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження стосовно подій чи фактів, зазначених у документі, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, зазначені у документі, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії
за роботу з історичною картою**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає історико-географічний об'єкт, але не визначає його положення на карті
	2	Учень (учениця) називає історико-географічний об'єкт, але визначає його положення на карті невірно
	3	Учень (учениця) називає історико-географічний об'єкт, але визначає його межі на карті невірно.
Середній	4	Учень (учениця), показуючи на карті історико-географічний об'єкт, називає одну-дві основні дати, пов'язані з історичною подією (битва або рік заснування)
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює на історичній карті основні місця подій, характеризує їх за допомогою вчителя.
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, установлює послідовність подій на історичній карті.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, «читає» історичні карти за допомогою їх легенди; оперує на історичній карті умовними позначками.
	8	Учень (учениця) аналізує використані ним історичні факти подій, які відображені на карті, дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, дає порівняльну характеристику історичним подіям, аналізує зміст історичної карти.
Високий	10	Учень (учениця) виявляє розуміння історичних процесів відповідної історичної карти; співставляє й систематизує дані історичної події на карті; робить аргументовані висновки.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями історичних подій, які відображені на карті, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження.
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом відповідної історичної карти; самостійно характеризує її історичні події, виявляє особисту позицію щодо розташування кордонів, меж історичних подій; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії
за складання історичного портрету**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає історичну постать.
	2	Учень (учениця) правильно відносить постать до відповідної історичної епохи.
	3	Учень (учениця) орієнтується в послідовності складання характеристики історичного портрету діяча.
Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя двома-трьома простими реченнями може розповісти про історичну постать.
	5	Учень (учениця) стисло відтворює основний зміст біографії відомої людини за допомогою підручника, може визначати основні дати її життя та діяльності.
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал біографії, дає стисло характеристику історичній постаті.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює матеріал, характеризує події з життя історичної постаті (причини, наслідки, значення).
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, аналізує описані історичні факти, порівнює історичні явища, які впливали на діяльність або творчість історичної постаті.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, щодо діяльності людини, обґрунтовуючи їх конкретними фактами.
Високий	10	Учень (учениця) самостійно встановлює особисті риси та якості характеру історичної постаті, використовує аргументовану критику що до особи, спираючись на широку джерельну базу.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями біографії даної постаті, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом її діяльності, або творчості.
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує наслідки діяльності даної постаті, виявляє особисту позицію щодо неї. Самостійно проводить історичні, наукові дослідження.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії
за роботу з хронології подій**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві дати.
	2	Учень (учениця) називає декілька дат, має загальне уявлення про лічбу часу в історії.
	3	Учень (учениця) може співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям.
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, називаючи одну-дві основні дати.
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, називає основні дати.
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, встановлює послідовність окремих подій.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виокремлює деякі ознаки явищ і процесів.
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, синхронізує події в межах курсу.
Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
з історії, основ правознавства, інтегрованого курсу «Громадянська освіта»
за усні відповіді

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати
	2	Учень (учениця) вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так- ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, установлювати послідовність подій
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, характеризує події (причини, наслідки, значення), використовує історичні документи як джерело знань
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними
	9	Учень (учениця) узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ
Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; робить аргументовані висновки, синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії
за усні відповіді учнів під час поточної перевірки**

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень/учениця не відтворює історичні події та історичні постаті, відповідає на найпростіші запитання за допомогою вчителя.
	2	Учень/учениця відтворює одну-дві історичні події та одну-дві історичні постаті, виконує найпростіші завдання за допомогою вчителя.
	3	Учень/учениця відтворює більше двох історичних подій та більше двох історичних постатей, виконує елементарні завдання після детального кількарядового їх пояснення вчителем.
Середній	4	Учень/учениця частково відтворює засвоєну навчальну інформацію, відтворює історичні події та історичні постаті за підказкою вчителя; не розуміє історичну термінологію.
	5	Учень/учениця відтворює засвоєну навчальну інформацію за допомоги вчителя (називає одну-дві суттєві характеристики (ознаки) історичної події; частково використовує історичну термінологію.
	6	Учень/учениця відтворює навчальну інформацію у засвоєній послідовності (за допомогою вчителя формулює історичну термінологію, ілюструє один-два прикладами історичного явища) теми; частково коментує історичні події
Достатній	7	Учень/учениця виділяє суттєві ознаки історичних понять; формулює прості висновки; застосовує елементи знань й умінь під час виконання історичних завдань, за допомогою вчителя частково висловлює свої думки
	8	Учень/учениця розкриває сутність історичних понять, ілюструє їх прикладами; самостійно виконує завдання з навчальної теми; за допомогою вчителя намагається пояснити та висловити свої думки
	9	Учень/учениця усвідомлено відтворює навчальний зміст, ілюструє відповіді прикладами щодо змісту історичного явища; виконує завдання, які потребують значної самостійності; виправляє помилки, на які вказує вчитель
Високий	10	Учень/учениця вільно володіє матеріалом з теми, встановлює міжпонятійні зв'язки, комбінує елементи навчальної інформації для виконання завдання; аналізує та обґрунтовує способи виконання навчального матеріалу; знаходить і виправляє власні помилки
	11	Учень/учениця демонструє гнучкі знання; описує варіативні ситуації, в яких можна застосовувати певне знання чи вміння; будує алгоритми виконання завдань з теми, включаючи проблемні питання; застосовує елементи пошукової діяльності; володіє навичками самоконтролю
	12	Учень/учениця виявляє системність знань і способів при виконанні завдань, використовує набутий досвід; демонструє нестандартний підхід до розв'язування проблемно-навчальних завдань; виконує завдання підвищеної пізнавальності; об'єктивно оцінює свої відповіді.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії, основ правознавства, інтегрованого курсу «Громадянська освіта» за оцінювання письмових робіт учнів під час поточної перевірки

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Початковий	1	Робота виконувалась, але допущено 12 і більше грубих помилок
	2	Робота виконувалась, але допущено 10-11 грубих помилок
	3	Робота виконувалась, але допущено 8-9 грубих помилок
Середній	4	Робота виконувалась, але допущено 6-7 грубих помилок
	5	Правильно виконано майже половину роботи, але допущено 5 грубих помилок і 2 негрубі помилки
	6	Правильно виконано половину роботи, але допущено 4 грубі помилки і 3 негрубі помилки
Достатній	7	Правильно виконано 2/3 роботи, але допущено 3 грубі помилки
	8	Правильно виконано 3/4 роботи, але допущено 2 грубі помилки
	9	Робота виконана в повному обсязі, але допущено 1 грубу й 2 негрубі помилки
Високий	10	Робота виконана в повному обсязі, але допущено 1 негрубу помилку
	11	Робота виконана правильно в повному обсязі окрім завдання підвищеної складності або творчого характеру
	12	Робота виконана правильно в повному обсязі, в тому числі завдання підвищеної складності або творчого характеру

УВАГА!

1. Під час перевірки слід розрізняти грубі й негрубі помилки.
2. Дві негрубі помилки можна прирівнювати до однієї грубої.
3. До грубих помилок належать неправильне розкриття: історичної події, головного досягнення історичної постаті, змісту історичного документа, історичних термінів, явища, епохи, періоду, історичної карти (схеми), пояснювального тексту.
4. До негрубих помилок належать неповне розкриття: історичної події, головного досягнення історичної постаті, змісту історичного документа, історичних термінів, явища, епохи, періоду, історичної карти (схеми), пояснювального тексту.
5. Якщо учень (учениця) самостійно знаходить та виправляє допущену помилку, то це не вважається недоліком роботи.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
з історії, основ правознавства, інтегрованого курсу «Громадянська освіта»
за виконання практичних робіт**

Критерії навчальних досягнень учнів

на першому, **ПОЧАТКОВОМУ РІВНІ**, учень/учениця спроможні тільки на фрагментарне відтворення історичної інформації. Вони, зокрема, здатні пригадати окремі її одиниці: дати, імена, терміни, короткі вислови (одне-два речення) і не виявляють предметних умінь. Здатність пригадати те, що вивчалось, свідчить про намагання учня/учениці виконати завдання та потенційні можливості добитися кращого результату

на другому, **СЕРЕДНЬОМУ РІВНІ** учень/учениця спроможні на повноцінне відтворення історичної інформації. Розуміючи поверхневі зв'язки між її одиницями, наприклад, між особою, діями, вчиненими за її участі, часом та місцем цієї діяльності, вони можуть не тільки передати почуте, побачене, прочитане, а й розкрити його зміст своїми словами, доречно вживаючи історичну термінологію. Здатність наповнити смислом джерельну інформацію свідчить про вдумливість та старанність учня/учениці, а також про наявність у нього/неї базових умінь: слухати, читати, писати, ставити та відповідати на запитання, розповідати, описувати тощо

на третьому, **ДОСТАТНЬОМУ РІВНІ** учень/учениця спроможні на перетворення, відбір, співставлення та поповнення осмисленої ними історичної інформації. Вони володіють уміньми встановлювати глибинні, наприклад, причинно-наслідкові, мотиваційні зв'язки, можуть згрупувати однорідні та відібрати потрібні для повнішого розкриття теми події, виділити системотворні ознаки/риси історичного явища/процесу, встановити подібне і відмінне в однорідних фактах, підібрати аргументи та контраргументи до відомого судження, перевести сформатовану кимось інформацію в інший формат (наприклад, з вербальної у графічну і навпаки). Здатність учня/учениці оперувати джерельним матеріалом свідчить про систематичне цілеспрямоване учіння та про готовність до творчої діяльності

на четвертому, **ВИСОКОМУ РІВНІ** учень/учениця спроможні на власне (суб'єктивно нове) бачення історичного процесу. Аналізуючи та синтезуючи інформацію з різних джерел, як вторинних (підручник, науково-популярні та художні твори), так і первинних (речові пам'ятки, актові документи, спогади та ін.), вони розмірковують на задані теми, висловлюють та обстоюють власні судження щодо діяльності історичних осіб, значення історичних фактів, трактування подій їх дослідниками тощо. Здатність учня/учениці творити суб'єктивно нове пояснення історичних подій, вчинків історичних постатей, суголосне до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, свідчить про досягнення ними мети загальної історичної освіти

Впровадження концепції Нової української школи зорієнтовано на формування в учнів ключових життєвих компетентностей. Перехід до компетентнісного навчання полягає в тому, щоб формувати і розвивати предметні уміння, а також навчати учнів застосовувати свої уміння і набуті завдяки їх застосуванню знання у конкретних навчальних та життєвих ситуаціях. Відбувається це, переважно, під час практичних занять, які передбачені програмою з історії в межах кожної теми в усіх класах з історії, основ правознавства. Виконання практичних робіт сприяє глибшому засвоєнню нового матеріалу учнями та формуванню й розвитку у них загальнонавчальних і спеціальних предметних умінь. Практична робота – це самостійна робота учнів над окремими питаннями теми, мета якої – опрацювати різноманітні джерела знань: підручник, текстові та візуальні джерела, інтернет-ресурси, музейні експозиції, відомості місцевих історичних пам'яток тощо. Така робота може виконуватися як у класі, так і вдома, але з обов'язковою презентацією її результатів на уроці. Вчитель має чітко визначити критерії, за якими оцінюється діяльність учня на конкретному практичному занятті. Після того, як учителем визначені критерії оцінювання, показники рівнів прояву цих критеріїв, оцінювання переходить до процесу оцінки і чітко покладається на бальну систему.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
з історії, основ правознавства, інтегрованого курсу «Громадянська освіта»
за виконання повідомлення (доповіді)

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) підготували матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми роботи.
	2	Учень (учениця) тему не розкрили, відсутні аспекти теми, порушено логічне викладення.
	3	Учень (учениця) в роботі називає історичні висловлювання, які характеризуються фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні.
Середній	4	Учень (учениця) відтворює невелику частину матеріалу теми, пояснює історичні терміни, подані в тексті повідомлення чи доповіді, але немає аргументів по головним позиціям, повне порушення логіки.
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, ідея зрозуміла, але нечітка, надає стисло характеристику історичній постаті, послідовність подій, висновок лише частково відповідає темі.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми повідомлення, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів.
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми, доповідач допускає не грубі мовленеві помилки під час виступу, незначно порушує регламент, частково утримує увагу аудиторії.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами, дає порівняльну характеристику історичних явищ, аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повнота представлених в доповіді результатів роботи.
Високий	10	Учень (учениця) виявляє розуміння історичних процесів і демонструє ерудицію під час виступу, робить аргументовані висновки, синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії, рецензує відповіді учнів доповідач впевнено тримається перед аудиторією, володіють культурою мовлення, дотримуються регламенту.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, спираючись на широку джерельну базу, може співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії, доповідач готовий до дискусії, виявляє доброзичливість.
	12	Учень (учениця) унікальна робота, яка містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів, доповідач прагне досягти високих результатів, готовий до дискусії, дружньо налаштований, контактний, уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання, користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює їх.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
з історії, основ правознавства, інтегрованого курсу «Громадянська освіта»
за виконання тестів (тестових завдань)

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
		Тести (тестові завдання) <i>(попередні, поточні, періодичні, тематичні)</i>
Високий <i>(власне (суб'єктивно нове) бачення історичного процесу)</i>	12	Багаторівневі тестові завдання, які містять сім основних форм завдань:
	11	1) альтернативні; 2) встановлення послідовності; 3) встановлення відповідності; 4) завдання з декількома варіантами вибору; 5) завдання з пропусками; 6) завдання, що вимагають стислої короткої відповіді; 7) завдання, що вимагають вільної відповіді. Періодичне і тематичне оцінювання.
	10	1) альтернативні; 2) встановлення послідовності; 3) встановлення відповідності; 4) завдання з декількома варіантами вибору; 5) завдання з пропусками; 6) завдання, що вимагають стислої короткої відповіді. Попереднє та поточне оцінювання, історичні диктанти
Достатній <i>(повноцінне перетворення, відбір, співставлення та поповнення осмисленої історичної інформації)</i>	9	1) альтернативні; 2) встановлення послідовності; 3) встановлення відповідності; 4) завдання з декількома варіантами вибору;
	8	5) завдання з пропусками;
	7	6) завдання, що вимагають стислої короткої відповіді. Попереднє та поточне оцінювання, історичні диктанти
Середній <i>(повноцінне відтворення історичної інформації.)</i>	6	1) альтернативні;
	5	2) встановлення послідовності; 3) встановлення відповідності;
	4	4) завдання з декількома варіантами вибору; 5) завдання з пропусками; 6) завдання, що вимагають стислої короткої відповіді. Попереднє та поточне оцінювання, історичні диктанти
Початковий <i>(фрагментарне відтворення історичної інформації)</i>	3	1) альтернативні; 2) встановлення послідовності; 3) встановлення відповідності; 4) завдання з декількома варіантами вибору; 5) завдання з пропусками; 6) завдання, що вимагають стислої короткої відповіді. Попереднє та поточне оцінювання, історичні диктанти

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії
за виконання домашніх завдань**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Учень (учениця) називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, давати стислу характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою вчителя наочними та текстовими джерелами історичної інформації
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти
Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді учнів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

**Критерії навчальних досягнень здобувачів освіти з історії
за написання есе**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Побудова есе не відповідає запропонованій темі; не наведено жодного історичного аргументу.
	2	Учень (учениця) в роботі називає історичні висловлення, які характеризуються фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні.
	3	Учень (учениця) виконує роботу частково, есе відповідає запропонованій темі, але наведені історичні аргументи не впливають з нього; приклади подій не є доречними, висновок сформульовано нечітко, або не вірно.
Середній	4	Учень (учениця) порушує послідовності побудови твору, має обсяг роботи менше половини від норми, висновок лише частково відповідає темі або не пов'язаний з історичними аргументами.
	5	Учень (учениця) не повністю розкриває історичну тематику, наведено один історичний факт або подія, не чітко розрізняється основна та другорядна історична інформація, висновок лише частково відповідає темі есе, учень з допомогою вчителя відтворює основний зміст теми, або робота списана з інтернету і є плагіатом.
	6	Учень (учениця) самостійно розкриває фактичний матеріал теми, есе сприймається як цілісний твір, ідея зрозуміла, але нечітка, надає стислу характеристику історичній постаті, послідовність подій, висновок лише частково відповідає темі.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює матеріал теми зв'язний з елементами самостійних суджень в тексті, формулює чітко ідею, яка відповідає запропонованій темі, наводить один-два доречні аргумент (причини, наслідки, значення), використовує історичні документи як джерело знань висновок відповідає запропонованій темі характеризує події.
	8	Учень (учениця) самостійно будує достатньо повне, осмислене висловлення, загалом ґрунтовно висвітлює тему, формулює тезу, що відповідає запропонованій темі, наводить один доречний аргумент, приклад не конкретизований, висновок відповідає темі.
	9	Учень (учениця) будує послідовний, повний, логічно викладений текст, оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, синхронізує історичні події в межах курсу.
Високий	10	Учень (учениця) будує послідовний, повний текст, урахує комунікативне завдання, аргументує різні погляди на проблему, використовує знання з історії для вирішення нової навчальної проблеми, наводить приклади, виявляє розуміння історичних процесів, робить аргументовані висновки, спираючись на джерельну базу.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, може співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.
	12	Учень (учениця) створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлення відповідно до історичної тематики, повно висвітлює тему, вправно формулює ідею, аналізуючи різні погляди, самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію, уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання, користуючись історичними джерелами

**Критерії оцінювання навчальних
досягнень здобувачів освіти з основ правознавства
за розв'язання юридичних задач**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Розв'язування юридичних задач учнями з початковим рівнем знань не передбачено. Учні виконують тестові завдання, які передбачають виявлення рівня предметних компетентностей.
	2	Розв'язування юридичних задач учнями з початковим рівнем знань не передбачено. Учні виконують тестові завдання, які передбачають виявлення рівня предметних компетентностей.
	3	Розв'язування юридичних задач учнями з початковим рівнем знань не передбачено. Учні виконують тестові завдання, які передбачають виявлення рівня предметних компетентностей.
Середній	4	Учень (учениця) дає відповідь на окреме завдання юридичної задачі за допомогою вчителя, репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним-двома простими реченнями, формулює визначення юридичного поняття. Учень (учениця) зовсім не розв'язує задачі або розв'язує її невірно; опис та розв'язок є повністю ідентичним опису і розв'язку задачі іншим (ою) учнем (ученицею).
	5	Учень (учениця) відтворює окрему частину основного змісту навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя, визначає одну-дві окремі ознаки правових понять. Учень (учениця) розв'язує її невірно, без розуміння необхідної нормативно-правової бази.
	6	Учень (учениця) у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі юридичні терміни, аналізує прості юридичні ситуації, може користуватися за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка) окремими положеннями нормативних актів. Учень (учениця) розв'язує завдання без належного теоретичного обґрунтування результатів, але хід розв'язання і результат вірний.
Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, уміє дати визначення понять, аналізує зміст правових документів за простим планом, розв'язує елементарні юридичні задачі за допомогою вчителя, знаходить окремі правові норми в тексті нормативних актів.
	8	Учень (учениця) в основному володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією; може співставляти, узагальнювати інформацію за допомогою учителя; складати прості таблиці, схеми, аналізувати положення нормативно-правового акту за допомогою вчителя.

	9	Учень (учениця) оперує вивченим матеріалом на рівні теми, може самостійно його відтворити, аналізувати положення нормативно-правових актів, підтверджувати одним двома аргументами висловлене ним судження про правове явище; самостійно розв'язувати юридичні задачі середнього рівня складності. Учень (учениця) дає неповну та необґрунтовану відповідь. Відповідь містить теоретичне обґрунтування отриманого результату, але не завжди посилається на відповідні законодавчі та нормативні акти.
Високий	10	Учень (учениця) вільно викладає правові питання, застосовуючи необхідну юридичну термінологію; уміє вирішувати за допомогою вчителя тестові завдання вищого рівня; самостійно складати таблиці, структурно-логічні схеми з правових питань, аналізувати правові ситуації.
	11	Учень (учениця) має гнучкі знання в межах вимог навчальної програми та правил ведення дискусій, аргументовано використовує їх під час розв'язання юридичних завдань, уміє знаходити інформацію у джерелах права та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми, доводити власну точку зору. Учень (учениця) дає повну та обґрунтовану відповідь. Вона складається з доцільного і логічного теоретичного обґрунтування отриманого результату, вірного посилання на відповідні законодавчі та нормативні акти, але має окремі неточності у формулюваннях.
	12	Учень (учениця) ґрунтовно викладає правові питання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, уміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння у ході самостійного вирішення юридичних задач. Учень (учениця) дає повну, вичерпну відповідь. Вона складається з правильного юридичного результату, доцільного і логічного теоретичного обґрунтування виконаних розмірковувань; вірного посилання (за необхідністю) на відповідні законодавчі та нормативні акти.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
з історії, основ правознавства
за виконання презентації**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) використав матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми.
	2	Учнем (ученицею) тема не розкрита, відсутні аспекти теми, є порушення логічного викладення.
	3	Учень (учениця) використав як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми, тема не розкрита.
Середній	4	Учень (учениця) відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті презентації, тема розкрита частково, є наявність орфографічних та технічних помилок.
	5	Учень (учениця) робота, не відрізняється авторською індивідуальністю, процес розв'язання історичної теми неповний і неточний, використані як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми, робота списана, або скопійована з інтернету.
	6	Учень (учениця) демонструє точне розуміння завдання, але викладені аспекти теми частково, установлювати послідовність подій, стилю в оформленні не дотримано, не використані можливості комп'ютерної анімації, доповідачі допускають не грубі мовленеві помилки під час виступу, незначно порушують регламент, частково утримують увагу аудиторії.
Достатній	7	Учень (учениця) повно, логічно розкриває тему і головні аспекти теми презентації, наявні не грубі помилки з точки зору орфографії та стилю, нераціонально використані можливості комп'ютерної анімації, доповідачі грамотно викладають матеріал, проте не показують достатньо глибоких знань.
	8	Учень (учениця) демонструє точне розуміння завдання, грамотна робота з точки зору орфографії, але наявність невідповідності в кольоровій гамі, раціонально використані можливості комп'ютерної анімації, доповідачі допускають не грубі мовленеві помилки під час виступу, незначно порушують регламент, частково утримують увагу аудиторії.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, використані матеріали, що мають відношення до теми, грамотна робота має витриманий єдиний стиль, кольорова гама, раціонально використані можливості комп'ютерної анімації, в роботі наявні авторські знахідки.
Високий	10	Учень (учениця) раціонально використав можливості комп'ютерної анімації, витримав єдиний стиль. Прослідковується повна самостійність під час виконання роботи. Під час захисту впевнено тримається перед аудиторією, володіє культурою мовлення, дотримується регламенту, утримує увагу аудиторії, рецензує відповіді учнів.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, доповідач демонструє ерудицію, відображає міжпредметні зв'язки, може співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.
	12	Робота унікальна, містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів, доповідач прагне досягти високих результатів, готовий до дискусії.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
з історії, основ правознавства
за ведення дискусії**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) пасивно слухає дискусію і не розуміє її тему, не володіє знаннями з цієї теми.
	2	Учень (учениця) частково розуміє тему дискусії, але виявляє епізодичні знання з цієї теми в процесі висловлення
	3	Учень (учениця) розуміє тему дискусії, але володіє незначними знаннями з цієї теми, висловлює короткі речення «так-ні».
Середній	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу за темою дискусії одним-двома простими реченнями, намагається сформулювати власну думку.
	5	Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал за темою дискусії, здатний з помилками й неточностями формулювати власну точку зору.
	6	Учень (учениця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу за темою дискусії. Його (її) думки правильні, але недостатньо осмислені. Учень (учениця) у цілому правильно використовує окремі терміни, аналізує прості життєві ситуації.
Достатній	7	Учень (учениця) правильно відтворює навчальний матеріал за темою дискусії, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Під час дискусії вміє застосовувати метод аналогії.
	8	Знання учня (учениці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між соціальними (політичними, економічними) явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Думки його (її) логічні, хоча і мають певні неточності.
	9	Учень (учениця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у ході дискусії, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
Високий	10	Учень (учениця) має повні, глибокі знання за темою дискусії, здатний(а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Висновок лише частково відповідає тезі або лише частково пов'язаний з аргументами та прикладами.
	11	Учень (учениця) має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм та правил ведення дискусій, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми, доводити власну точку зору.
	12	Учень (учениця) має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм та правил ведення дискусій, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення. Ґрунтовно викладає питання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела інформації, зокрема наочні, вміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння у ході дискусій.

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
з історії, основ правознавства
за роботу в групах (парах)**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) використали матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, робота групи несамостійна.
	2	Учень (учениця) використані матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, зібрана інформація не аналізується.
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать, немає аргументів по головним позиціям, повне порушення логіки, не представлені результати дослідження.
Середній	4	Учень (учениця) відтворюють невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, відсутність логіки та послідовності у виступі.
	5	Учень (учениця) використовують як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми, можуть визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати, робота групи несамостійна, списана, або скопійована з інтернету.
	6	Учень (учениця) відтворюють фактичний матеріал теми, дають стислу характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій, декілька членів групи відповідали за роботу всієї групи.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворюють навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), стандартна робота, не відрізняється авторською індивідуальністю, доповідачі допускають не грубі мовленеві помилки під час виступу, незначно порушують регламент, частково утримують увагу аудиторії.
	8	Учень (учениця) володіють навчальним матеріалом і використовують знання за аналогією, дають правильне визначення історичних понять, аналізують описані історичні факти, встановлюють синхронність подій у межах теми, доповідачі грамотно викладають матеріал, проте не показують достатньо глибоких знань.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, робота демонструє точне розуміння завдання, обґрунтовуючи їх конкретними фактами, дають порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлюють причинно-наслідкові зв'язки, чітко спланована робота групи, в роботі наявні авторські знахідки, робота над матеріалом рівномірно розподілена між більшістю членів групи.
Високий	10	Учень (учениця) використовують набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми, чітко спланована робота групи виявляє розуміння історичних процесів, повна самостійність під час виконання роботи, спираючись на широку джерельну базу, група рецензує відповіді інших учнів, аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повнота представлених в доповіді результатів роботи.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, доповідачі демонструють ерудицію, відображають міжпредметні зв'язки, можуть співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії, доповідачі переконливо і повно відповідають на питання, тримаються дружньо, намагаються використати відповіді для успішного розкриття теми.
	12	Учень (учениця) системно володіють навчальним матеріалом, унікальна робота, містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів, уміють виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання, аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повнота представлених в доповіді результатів роботи, доповідачі прагнуть досягти високих результатів, готові до дискусії, дружньо налаштовані, контактні.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
з історії, основ правознавства
за творчу роботу (проекти) та портфоліо

Критерії навчальних досягнень учнів		
Творча робота. Проекти		
Високий рівень навчальних досягнень (власне (суб'єктивно нове) бачення історичного процесу)	12 балів	Критерії проектної діяльності: • значущість і актуальність обраної теми; • інформативність; • повнота розкриття теми; • доказовість; • естетичність; • колективність (при роботі у групах); • презентація та захист роботи; • власна оцінка досвіду.

Що таке портфоліо?

Портфоліо	це систематичний збір робіт учня, що проводиться з певною метою
	може містити роботи, що відбираються вчителем, учнем та батьками
	має відображати щоденні види діяльності учня
	має бути постійним процесом – так воно зможе відобразити зусилля учня, його прогрес та навчальні досягнення за певний період часу
	За допомогою портфоліо можна зрозуміти процес мислення учня і спланувати відповідні стратегії та методи роботи з нею
	відображає сильні сторони дитини, а також її потреби

ЦІЛІ використання портфоліо:

1. Вивчення прогресу розвитку учня за певний період часу, у тому числі прогресу з розвитку відповідних навичок (наприклад, навичок з письма).
2. Забезпечення можливості для самооцінювання.
3. Допомога вчителю у визначенні індивідуальних цілей для учня.
4. Основа для оцінки та розроблення навчальної програми.

У класі можуть використовуватися різні **ВИДИ портфоліо:**

РОБОЧЕ ПОРТФОЛІО – вчитель спільно з учнем здійснює оцінку його робіт. Учень обирає зразки робіт, які демонструють її розвиток, рівень опанування відповідними навичками, батьки додають свої коментарі, вчитель додає власні зразки робіт учня.

(+) такий вид портфоліо найбільш точно відображає прогрес розвитку учня, показуючи її щоденний прогрес.

(-) містить дуже багато різних зразків робіт. Може створювати ситуацію, коли лише вчитель бере відповідальність за його наповнення – щоб уникнути цього, потрібно розмістити портфоліо в доступному для учня місці.

ДЕМОНСТРАЦІЙНЕ ПОРТФОЛІО (портфоліо учня) – містить лише найкращі роботи учня і наповнюється самим учнем.

(+) є мотивацією для учня виконувати роботи, що демонструють її найкращі досягнення.

(-) у більшості випадків не відображає щоденну діяльність. Для учня з особливими потребами таке портфоліо не показує її слабкі місця та сфери, де потрібна додаткова допомога.

ПОРТФОЛІО ВЧИТЕЛЯ – часто ведеться самим педагогом спільно з демонстраційним портфоліо. Цей вид портфоліо містить форми оцінювання розвитку учня, інформацію від інших фахівців, результати перевірок завдань, які вибирає не учень, а сам педагог.

